

2022

SANSKRIT — GENERAL

Paper : SEC-B-1

(Spoken Sanskrit and Computer Awareness for Sanskrit)

Full Marks : 80

*The figures in the margin indicate full marks.**Candidates are required to give their answers in their own words as far as practicable.*

1. (a) यथेच्छम् अनुच्छेदद्वयं संस्कृतभाषायाम् अनूद्य देवनागरलिप्या लिख्यताम्। 10×2
- (i) In a certain village there lived a Brahmin and his wife in a hut. The Brahmin's wife was very quarrelsome. Afraid of her quarrels even crows did not sit on the house. One day, being unable to bear the torture of her quarrels the Brāhmin left the house and went to a forest. Sitting under a tree in the forest the Brāhmin was weeping. Then from the tree a ghost said to him, 'Do not weep'.
- (ii) One day a dog holding a piece of meat in his mouth was going along the path of the riverbank. Then having seen his own reflection fallen in the water of the river he thought within himself—this another dog is going with a piece of meat. Thereafter, he fell into the water to take that piece of meat also out of greed. Then as he opened his mouth, the meat in his mouth too, fell into the water and was carried away by the current of the river.
- (iii) There was a foolish son of a certain Brahmin. His father said to him one evening, "My son, go to the village early tomorrow". Having heard this, he set out for the village in the morning. He did not ask his father what he was to do there and went to the village without any object. He came back tired in the evening and said to his father, "I had been to the village." Father answered, "Yes, but no good has come out of it."
- (b) अधोलिखितेषु द्वयोः अनुच्छेदयोः आङ्गलभाषायां मातृभाषायां वा अनुवादो विधेयः। 10×2
- (i) विद्येश्वरो लज्जाभिरामं राजकुमारमुखं वीक्ष्य विरचितमन्दहास उवाच— देव, भवदनुचरे मयि वर्तमाने तव कार्यमसाध्यं किमस्ति? अहमिन्द्रजालविद्यया मालवेन्द्रं मोहयन् पौरजनसमक्षमेव तत्तनयापरिणयनं रचयित्वा कन्यान्तःपुरप्रवेशं कारयिष्यामीति वृत्तान्त एष राजकन्यकायै सखीमुखेन पूर्वमेव कथयितव्य इति। सन्तुष्टमना महीपतिः प्रकटीकृतकृत्रिमक्रियापाटवं तं विद्येश्वरं सबहुमानं विससर्ज।
- (ii) सुखस्य मूलं धर्मः, धर्मस्य मूलमर्थः। अधनस्य बुद्धिर्न विद्यते। हितमपि अधनस्य वाक्यं न शृणोति लोकः। धनहीनः स्वभार्यापि अवमन्यते। यथा फलपुष्पपत्रविहीनं महीरुहं विहङ्गास्त्यजन्ति, यथा च शुष्कं सरः सारसाः परिहरन्ति तथा धनहीनं मानवं कुटुम्बाः विजहति। सकलगुणहीनस्यापि धनवतः बहिर्द्वारे तृणलवसमाः गुणिनः सन्ति। विद्या धनमधनानाम्। विद्या चौरैरपि न हार्या।

Please Turn Over

- (iii) कश्चिच्छार्दूलः मृगमेकं हत्वा तन्मांसं भक्षयन्नास्ते। तस्यां दशायां किञ्चिदस्थि तत्कण्ठमध्ये लग्नमभूत्। तदुद्दिष्टीर्षुर्बहुधा यतमानोऽपि यदासौ नाशकत्तदा व्यथाकुलितश्चिरं करुणं विललाप, सर्वाश्व वनसदस्तदुद्धरणाय सनिर्वेदमयाचत। को नाम व्याघ्रकण्ठे लग्नमस्थि समुद्धर्तुं यतेत। अथ तस्य परिदेवनेन पारितोषिकलोभाच्च समाकृष्टः सारसः कश्चिदागत्य तत्क्षणात्तदस्थि मोचयामास पुरस्कारं चानुपदमेव प्रार्थितवानसौ।

अथवा,

Answer *any four* of the following :

10×4

- Give a brief account on Web Publishing.
 - Mention the nature and functions of Database.
 - Mention the role of Unicode fonts in publishing and preserving of Sanskrit texts.
 - Mention the nature and roles of Java in programming fundamentals.
 - Write a note on Computer Languages or CPU.
 - Describe how we use internet in Sanskrit field.
2. यथेच्छं विषयम् एकम् अवलम्ब्य न्यूनतया पञ्चाशदधिकशतशब्दैः संस्कृतभाषया देवनागरलिप्या च लघुप्रबन्धो लेख्यः।

20×1

- परिवेशदूषणं तत्प्रतिकारश्च।
- जातीयसंहतिः।
- संस्कृतभाषया रचितः तव प्रियः ग्रन्थः।

अथवा,

Write short notes on *any four* of the following :

5×4

- MS Excel
- Flow Chart
- CPU
- Search Engine
- Bullets and numbering
- Borders.

3. प्रदत्तं सन्दर्भं पठित्वा तदनुसारम् अधःप्रदत्तानां प्रश्नानाम् उत्तरं संस्कृतभाषया देवनागरलिप्या च प्रदेयम्। 2×5
- आसीत् सत्ययुगे वृत्रो नाम दैत्यराजः। उग्रेण तपसा स महादेवं सन्तोष्य तस्माद् वरं लब्धवान्। वरप्रभावेण स इन्द्रादीन् देवान् पराजित्य स्वर्गराज्यात् तान् विताडितवान्। अथ कदाचित् सर्वे देवा मिलित्वा विधातृसमीपं गतवन्तो वृत्रकृतां दुर्दशां निवेदितवन्तश्च। विधाता आह—भो देवा पृथिव्यां दधीचिर्नाम मुनिरस्ति। तस्य अस्थिनिर्मितेनास्त्रेण दुरात्मा वृत्रासुरो निहन्तव्यः। तद् गत्वा पृथिवीं तस्यास्थीनि याचन्तां भवन्तः। सर्वे देवा दधीचेराश्रमं जग्मुः। तान् दृष्ट्वा स प्रीतिमापन्नोऽवदत्—अहो सौभाग्यं मम, देवपादरजसा मम आश्रमः पवित्रो जातः। कृपया भवतामागमनकारणं मे ब्रुवन्तु। देवास्तु तुष्णीं स्थिताः। ध्यानयोगेन मुनिश्रेष्ठः तेषामभिप्रायं ज्ञातवान्। सानन्दमुवाच तत्रभवान्— मे जीवनविसर्जनं देवानां कार्यसाधनार्थम्। योगबलेन मुनिः प्राणान् अत्यजत्। अथ विश्वकर्मा महर्षेः अस्थ्यायुधं निर्माय इन्द्राय दत्तवान्। इन्द्रश्च तेनास्त्रेण वृत्रासुरं हत्वा स्वर्गराज्यमलभत।
- (a) दानवराजः कस्मात् वरं प्राप्तवान्? वरं लब्ध्वा तेन किं कृतम्?
- (b) देवानामागमने विधाता किमुवाच?
- (c) देवान् प्रति किमुक्तं मुनिश्रेष्ठेन?
- (d) विश्वकर्मणः कर्मकुशलता कीदृशी?
- (e) इन्द्रेण देवलोकः कथं प्राप्तः?

अथवा,

Write a note on MS Excel *or* Adobe Photoshop.

10

4. यथाकामं विषयम् एकम् आश्रित्य पत्रं लेखनीयम् (संस्कृतभाषया देवनागरलिप्या च)। 10×1
- (a) शारदोत्सवस्य विवरणं प्रदाय विदेशनिवासिनं मित्रं प्रति पत्रम्।
- (b) ग्राममार्गस्य पुनःनिर्माणाय जनपदाधिकारिणं (BDO) प्रति आवेदनपत्रम्।
- (c) दिनत्रयस्य अवकाशप्राप्त्यर्थं महाविद्यालयस्य अध्यक्षं प्रति प्रार्थनापत्रं।

अथवा,

Answer *any one* of the following :

10×1

- (a) Mention the chief characteristics of CSS and its role in designing language.
- (b) Mention the features and applications of MS PowerPoint.